



המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 52164-02-20 ברודו ואח' נ' גולן גילד ואח'

לפני כבוד השופט יעקב שרביט

התובע: מרדכי ברודו
ע"י ב"כ עו"ד ג' בן גל

נגד

הנתבעים: 1. גליה גולן גילד
2. יוחאי גילד (גולן)
ע"י ב"כ עו"ד י' שלו

החלטה

בפניי בקשת הנתבע 2 מיום 19.12.2024 להעיד בדיון ההוכחות שנקבע ליום 25.12.2024 בהיוועדות חזותית ממקום הימצאו ברומניה (להלן: "הבקשה"). דין הבקשה להידחות, הכל כמפורט להלן.

I. הבקשה והתשובה לה; והשתלשלות ההליך עד להגשת הבקשה

א. הבקשה והתשובה לה

1. תמצית טענות הנתבע 2 בבקשה

1. בבקשה נטען כי מתקיימים שלושת התנאים לשמיעת עדות בדרך של היוועדות חזותית שנקבעו בתקנה 72 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: "התקנות"):

2. אשר לתנאי הראשון לפיו "הגעתו של העד לבית המשפט... תקשה עליו מאוד" נטען כי אמנם הוסרה המניעה להפקת דרכון חדש לנתבע 2, אך התור הקרוב ביותר להנפקת דרכון בקונסוליה הישראלית ברומניה הוא ביום 27.12.2024 וממילא לא יהיה בידי הנתבע 2 דרכון במועד הדיון. לפיכך, נטען כי חקירת הנתבע 2 בהיוועדות חזותית דרושה על מנת להימנע מדחייה נוספת של דיון ההוכחות. כן נטען כי אף לאחר שיונפק לו דרכון יקשה על הנתבע 2 עד מאוד להגיע לישראל, משורה של מטעמים: הוא סובל מפוסט טראומה; יקשה עליו מאוד להיפרד מילדיו עימם התאחד רק לאחרונה לאחר נתק ממושך בהיותו כלוא בתאילנד; אין באפשרותו לממן את הגעתו לישראל לצורך עדותו; ויש לו חשש ממשי שאם יגיע לישראל צדדים שלישיים ינקטו נגדו בהליכים שעלולים למנוע את יציאתו מהארץ.

3. לטענת הנתבע 2 אין מחלוקת כי מתקיים גם התנאי השני, שכן עדותו "חיונית לשאלות השנויות במחלוקת" ומהותית ביותר להגנתם של הנתבעים וככל שלא יתאפשר לו להעיד בדרך של היוועדות חזותית תישלל ממנו האפשרות להתגונן מפני תביעה בסך של למעלה מ-9 מיליון ש"ח.

4. אשר לתנאי השלישי, נטען בבקשה כי אין מניעה מבחינת הדיון ברומניה לשמיעת עדותו מתחומה באמצעות היוועדות חזותית. לעניין זה מסתמך הנתבע 2 על החלטה בת"ע (משפחה ת"א)



המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 52164-02-20 ברודו ואח' נ' גולן גילד ואח'

39526-11-22 **פלונית נ' פלונית**, פס' 7.2 (20.8.2024); להלן: "עניין **פלונית (משפחה)**" בה נקבע, לטענתו כי אין מניעה לשמוע בהליך בישראל עדות בהיוועדות חזותית מתחומי גרמניה.

5. לבסוף נטען בבקשה כי אין בסיס לעמדת התובע (שפורטה בתגובה קודמת שהגיש ביום 21.11.2024) לפיה חקירה בהיוועדות חזותית תפגע ביכולת של התובע לחקור את העד חקירה נגדית תוך הצגת ראיות ומסמכים ותמנע מבית המשפט את היכולת להתרשם מהעד באופן בלתי אמצעי. לטענת הנתבע 2 לאור ההתפתחות הטכנולוגית מגמת הפסיקה היא להרחיב את האפשרות לקיים דיונים באמצעות היוועדות חזותית. לעניין זה מסתמך הנתבע 2, בין היתר, על החלטת בית המשפט העליון בע"מ 1416/22 **פלונית נ' פלוני**, פס' 10 (28.2.2022); להלן: "עניין **פלונית (עליון)**", ועל ההחלטה בת"א (שלום ת"א) 17698-08-21 **חב' לייביש ושות' בע"מ נ' בורסת לויז'ס אופ לונדון** (22.11.2024); להלן: "עניין **לייביש**".

6. עוד טען הנתבע 2 כי התנגדות התובע אינה ברורה, שכן התובע כבר הסכים לכך שהנתבע 2 יעיד בהיוועדות חזותית מכלאו בתאילנד.

7. לבקשה צורף תצהיר לא מאומת של הנתבע 2 "**נוכח הדחיפות בבקשה**", בטענה שהתור המוקדם ביותר לאימות התצהיר בקונסוליה הוא כאמור ביום 27.12.2024 וכי לא עלה בידו לחתום על התצהיר בפני נוטריון עם חותמת אפוסטיל בשל הצורך לתרגם את התצהיר מעברית לרומנית.

א. 2. תמצית טענות התובע בתשובה

8. ביום 23.12.2024 הוגשה תשובת התובע לבקשה, במסגרתה הוא התנגד "נחרצות" לחקירתו של הנתבע 2 באמצעות היוועדות חזותית.

9. תחילה טוען התובע, על בסיס התכתבות וואטסאפ בינו לבין הנתבע 2, כי ביסוד התנהלות הנתבע 2 עומד מניע פסול של דחיית מועד עדותו ולמצער פגיעה באפקטיביות החקירה בשל מתן העדות בהיוועדות חזותית.

10. לטענת התובע לא מתקיים התנאי הראשון שבתקנה 72 לתקנות, שכן: (א) לא צורף כל מסמך רפואי שתומך בטענת לקיומה של פוסט טראומה, המועלית לראשונה מבלי שבא זכרה קודם לכן, כאשר גם לא הובהר כיצד היעדרות קצרה של יום או מספר ימים תחמיר את מצבו של הנתבע 2; (ב) אם הנתבע 2 סבור שהריחוק מילדיו יפגע בו הוא יכול לקחת אותם עימו; (ג) גם הטענה כי אין באפשרות הנתבע 2 לממן את הגעתו לישראל לצורך עדותו היא טענה חדשה שלא הועלתה עד כה, מה גם שעלות טיסה מרומניה לישראל היא מאות דולרים בלבד. התובע הסכים כי עלות טיסה עד לסכום של 500 דולר תקווז מההוצאות שנפסקו לטובתו בהחלטה על דחיית הדיון; (ד) הטענה בעניין חשש מנושים נותרה סתומה ולא פורטה דיה, אבל בכל מקרה אין מקום לכך שבית המשפט ייתן ידו לניסיון נואל של הנתבע 2 להתחמק מאימת הדיון ומנושיו.



המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-02-52164 ברודו ואח' נ' גולן גילד ואח'

11. התובע טוען כי בכוונתו לעמת את הנתבע 2 עם מסמכים רבים שנוגדים את האמור בתצהיר העדות הראשית שהגיש לבית המשפט, ובפרט עם הבקשה למינוי בורר שהגיש הנתבע 2 כנגד הנתבעת 1, וכי לצורך כך נדרש לחקרו באופן בלתי אמצעי בבית המשפט.

12. התובע מוסיף וטוען שאין להסיק מהסכמתו בלית ברירה לשמיעת עדותו של הנתבע 2 בהיוועדות חזותית, בעת שהותו בכלא התאילנדי שנחזתה לתקופה של 5 שנים, כי עליו להסכים כיום לכך שעדותו של הנתבע 2 תישמע באמצעות היוועדות חזותית, שעה שהוא משוחרר ממאסרו ומצוי במרחק של פחות מ-3 שעות טיסה מרומניה לישראל.

13. עוד טוען התובע כי לא מתקיים התנאי השלישי שבתקנה 72. אשר להסתמכות על ההחלטה בעניין **פלונית (משפחה)**, טוען התובע כי באותו מקרה קבע בית המשפט למשפחה כי שמיעת העדות בהיוועדות חזותית מגרמניה מותנית בכך שיוגש לבית המשפט **"אישור של הרשויות בגרמניה לשמיעת עדות המבקשת בהיוועדות חזותית"** (מה גם שדובר שם בעדה בת 98 שמצבה הבריאותי אינו תקין ושאינה יכולה לטוס לישראל).

14. התובע מוסיף וטוען כי לאור פסק הדין ברע"א 4945/21 **פלונ' נ' פקיד שומה עכו**, פס' 14 (18.7.2021; להלן: **"עניין פלונ' נ' פ"ש עכו"**), יש לבחון אם הבקשה הוגשה בתום לב ובמקרה דנן **"היעדר תום הלב של הנתבע 2 בבקשה זו בולט במיוחד"**, כאשר הנתבע 2 הסתיר וסילף מידע ופעל בשיהוי רב.

15. כן ביקש התובע כי אם יידחה בלית ברירה הדיון הקבוע למחר וייקבע מועד נוסף לצורך שמיעת עדותו של הנתבע 2, אזי תינתן הוראה שאם הוא לא יתייצב לעדותו יוצא תצהירו מתיק בית המשפט.

16. בטרם אדרש לכללים בעניין היוועדות חזותית ולדיון בבקשה לגופה, לא למותר להתייחס בקצרה להשתלשלות ההליך עד להגשת הבקשה, אשר יש לה חשיבות לצורך הכרעה בבקשה.

ב. השתלשלות ההליך עד להגשת הבקשה

17. ההליך דנן, שנפתח בחודש פברואר 2020, עניינו תביעה שהגיש התובע נגד הנתבעים בקשר למניות של חברת קאן פארמאצבטיקה בע"מ ותביעה-שכנגד שהגישה הנתבעת 1 נגד התובע.

18. ביום 7.6.2021 הוגשו תצהירי עדות ראשית מטעמו של התובע וביום 6.7.2021 הוגשו תצהירי עדות ראשית של הנתבעים. בישיבת קדם המשפט מיום 11.7.2021 שהתקיימה בפני המותב הקודם (כב' השופטת ר' רונן) הסכים התובע כי הנתבע 2 יחקר באמצעות היוועדות חזותית ממקום כלאו בתאילנד, שם הוא ריצה עונש של חמש שנות מאסר החל מחודש פברואר 2020.

19. בימים 4.4.2022 ו-5.4.2022 התקיימו דיוני הוכחות בהליך במסגרתם נחקרו כל העדים מטעם התובע (התובע ושלושה עדים מטעמו) וכן כל העדים מטעם הנתבעים (הנתבעת 1 ועד נוסף מטעמם), וזאת למעט הנתבע 2 בשל כך שנדרש שחקירתו מהכלא התאילנדי באמצעות היוועדות



המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 52164-02-20 ברודו ואח' נ' גולן גילד ואח'

חזותית תוסדר במסגרת הליכי עזרה משפטית בין הרשויות בישראל לבין הרשויות התאילנדיות.

20. הניסיון להעיד את הנתבע 2 מכלאו בתאילנד לא עלה יפה וביום 17.9.2024, בחלוף כשנתיים וחצי מדיוני ההוכחות האמורים, הודיעו הנתבעים כי **"הנתבע 2 יצא מתאילנד ושווה בימים אלה עם משפחתו ברומניה"**. בעקבות הודעת הנתבעים הוריתי לצדדים להגיש רשימת מועדים מוסכמים לקיום דיון לצורך חקירתו הנגדית של הנתבע 2.

21. בעוד שהתובע הגיש מועדים מוצעים מטעמו, הנתבעים לא טרחו לעשות כן; ולפיכך, ביום 25.9.2024 קבעתי כי הנתבע 2 יחקר ביום 29.10.2024 (שהוא אחד המועדים שהציע התובע).

22. ביום 29.9.2024 הגישו הנתבעים בקשה לדחיית מועד הדיון לשני מועדים בסוף חודש נובמבר 2024, בטענה שהמועד שנקבע ליום 29.10.2024 **"אינו אפשרי מבחינת הנתבע 2 להגיע לישראל בשל מחויבויות משפחתיות"** (להלן: **"הבקשה הראשונה לדחיית הדיון"**). בו ביום נעתרתי לבקשה ודחייתי את מועד החקירה ליום 26.11.2024.

23. ביום 19.11.2024, שבוע בלבד לפני מועד ההוכחות הנדחה, הגישו הנתבעים בקשה נוספת לדחיית מועד חקירתו של הנתבע 2 בטענה חדשה שלא עלה בידי להוציא דרכון ישראלי חדש חלף הדרכון הקודם שפקע במהלך מאסרו בתאילנד (להלן: **"הבקשה השנייה לדחיית הדיון"**). בבקשה זו התבקש **"לדחות את מועד חקירתו של הנתבע 2 בכ- 3 חודשים בכדי להבטיח שעד למועד זה יצליח הנתבע 2 להשלים את הליך הוצאת הדרכון ויוכל להגיע לישראל"**.

24. בעקבות הבקשה, ומטעמי יעילות בלבד בניסיון למנוע דחייה נוספת של הדיון, ביקשתי לקבל את עמדת הצדדים לגבי האפשרות שהנתבע 2 יעיד בדרך של היוועדות חזותית. בעוד שהנתבעים הסכימו לכך התובע התנגד לכך כפי זכותו המלאה.

25. התובע התנגד לבקשה השנייה לדחיית הדיון ולפיכך אפשרתי לנתבעים להגיש תגובה לתשובה. בתגובתו מיום 24.11.2024 ציין הנתבע 2 כי המניעה לחידוש הדרכון היא קיומו של תיק הוצאה לפועל המתנהל נגדו בגין **"חוב זניח"**. אפשרתי לתובע להגיש תגובה משלימה וזו הוגשה ביום 25.11.2024, במסגרתה צוין, בין היתר, כי די בתעודת מעבר לצורך חזרתו של הנתבע 2 לישראל וכי אין הכרח שיחדש את הדרכון למטרה זו.

26. בהחלטה מיום 25.11.2024 נעתרתי, לא בלי היסוס, לבקשת הנתבעים ודחייתי את מועד ההוכחות (שהיה קבוע למחרת) ליום 25.12.2024, תוך חיוב הנתבע 2 להגיש את התצהיר שהגיש בתמיכה לתגובה לתשובה כשהוא מאומת כדין. בהחלטתי עמדתי על התנהלותם הדיונית הלקויה של הנתבעים שבמסגרת הבקשה הראשונה לדחיית הדיון לא ציינו, אף לא ברמז, את הטענה כי אין באפשרות הנתבע 2 לחדש את דרכונו שפקע. עוד ציינתי כי לא ברור מדוע הנתבע 2 לא פורע את החוב הזניח בתיק ההוצל"פ ומסיר את המניעה הנטענת לחידוש הדרכון ולהגעה



המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 52164-02-20 ברודו ואח' נ' גולן גילד ואח'

לישראל. כמו כן הוספתי כי מתמליל השיחה שצירף הנתבע 2 עצמו לתצהירו עולה לכאורה שיתכן שדי בתעודת מעבר לצורך חזרתו של הנתבע 2 לישראל ואין הכרח כי יחדש את הדרכון למטרה זו. לאור התנהלותם חייבתי את הנתבעים בהוצאות לטובת התובע בסך של 5,000 ש"ח.

27. ביום 8.12.2024 הודיעו הנתבעים כי לא עלה בידי הנתבע 2 לאמת את תצהירו בקונסוליה הישראלית ברומניה בשל העובדה שדרכו אינו בתוקף. בהחלטה מיום 8.12.2024 ציינתי כי הנתבע 2 יכול היה לאמת את תצהירו בפני נטריון רומני עם חותמת אפוסטיל, אך לפני משורת הדין התרתי לו לאמת את תצהירו בפתח עדותו באולם בית המשפט בדיון שנקבע ליום 25.12.2024.

II דיון והכרעה

ג. בקשה לשמיעת עדות בהיוועדות חזותית – המסגרת הנורמטיבית

28. בשני העשורים האחרונים, וביתר שאת בשנים האחרונות לאור מגפת הקורונה ומלחמת "חרבות ברזל", אשר הגבילו את אפשרות ההגעה של זרים למדינת ישראל, יש נכונות גדולה יותר של בתי המשפט להתיר חקירה באמצעות היוועדות חזותית. המדובר במגמה טבעית והגיונית לאור האמצעים הטכנולוגיים המצויים כיום בנחלת הכלל ובידי בית המשפט (ר' למשל: רע"א 3005/02 SmithKline Beecham P.L.C. נ' אוניפארם בע"מ, פ"ד נו(6) 865 (2002); רע"א 6128/20 בשביל הכבוד בע"מ נ' מור (3.9.2020); עניין פלונית (עליון), בפס' 10). גישה זו מקובלת עלי, בפרט כאשר מדובר בבעלי דין זרים שזיקתם לישראל מוגבלת, כאשר המצב הביטחוני או הבריאותי מקשה על הגעה לישראל וכן כאשר המחלוקת העובדתית מוגבלת בהיקפה.

29. ואולם, עדיין הכלל הוא חקירה של העד כשהוא מצוי בגופו בין כתלי בית המשפט (ר' למשל: רע"א 3810/06 י. דורי את צ'קובסקי בניה והשקעות בע"מ נ' גולדשטיין, פס' 8 (24.9.2007); להלן: "עניין דורי"); רע"א 1920/12 לוינגר נ' עו"ד פוזנר, כונסת הנכסים, פסקאות 7-8 (3.5.2012); להלן: "עניין לוינגר").

30. כפי שנקבע בעניין פלוני נ' פ"ש עכו, בפס' 14 (ההדגשות הוספו):

"כלל הוא, ... כי העדת עד מחוץ לתחום השיפוט או באמצעות היוועדות חזותית, תתאפשר במקרים חריגים המצדיקים זאת בלבד, וכי 'דרך המלך' עודנה שמיעת העדים באולם בית המשפט בפני המותב המנהל את הדיון, על מנת שיוכל להתרשם באופן ישיר ובלתי-אמצעי מן העדות. השיקולים המנחים בבחינת בקשה להעדה מחוץ לישראל או באמצעות היוועדות חזותית הם שהבקשה הוגשה בתום לב; כי העדות רלוונטית לשאלות העומדות במחלוקת; וכי קיימת 'סיבה טובה' לכך שהעד אינו יכול למסור את עדותו בבית המשפט בישראל (עניין גהל, שם; רע"א 3810/06 י.



המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 52164-02-20 ברודו ואח' נ' גולן גילד ואח'

דורי את צ'קובסקי בניה והשקעות בע"מ נ' שמאי גולדשטיין, [פורסם בנבו] פסקה 8 (24.9.2007) (להלן: עניין דורי); רע"א 1920/12 לוינגר נ' עו"ד פונזר, כונסת הנכסים, [פורסם בנבו] פסקאות 7-8 (3.5.2012)."

31. כפי שמציין המלומד יששכר רוזן-צבי בספרו הרפורמה בסדר הדין האזרחי: מורה נבוכים 443 (מהדורה שלישית – דיגיטלית, 2024; להלן: "רוזן-צבי"): "חשוב לציין כי הפסיקה קבעה כי בעל דין הוא 'עד' לצורך תקנה 72 לתקנות החדשות ולכן בית המשפט מוסמך להתיר גם לבעלי דין, ולא רק לעדים, להעיד באמצעות היוועדות חזותית. עם זאת, נפסק כי ביחס לעדות בעל דין בית המשפט מקפיד יותר על התקיימותן של הדרישות להתרת עדות באמצעות היוועדות חזותית". בעניין פלוני נ' פ"ש עכו, הודגש כי "בית המשפט מקפיד במיוחד בבחינת התקיימותן של דרישות אלה כאשר מדובר בעדות התובע, כבענייננו" (שם, בפס' 10).

32. הנושא מוסדר כיום בתקנה 72 לתקנות, שכותרתה "עדות בהיוועדות חזותית". תקנה 72(א) לתקנות קובעת שלושה תנאים לשמיעת עדות בהיוועדות חזותית:

"בית המשפט רשאי להתיר שמיעת עדות בדרך של היוועדות חזותית בתוך שטחה של מדינת ישראל או מחוצה לה לפי הוראות שייתן, אם השתכנע כי התקיימו התנאים האלה:

(1) הגעתו של העד לבית המשפט שבו נדונה התובענה שבעניינה הוא נדרש להעיד תקשה עליו מאוד, והוא נתן את הסכמתו למתן עדות בדרך זו;

(2) עדותו של העד חיונית לשאלות השנויות במחלוקת;

(3) אין מניעה מבחינת מדינת החוץ לשמיעת עדות בדרך זו בתחומה."

33. תקנה 72(ב) לתקנות קובעת דרישות נוספות לצורך גביית עדות בהיוועדות חזותית (לגבי המקום שבו ימסור העד את עדותו ולגבי אולם בית המשפט שבו נדונה התובענה), שמטרתן להבטיח שהעדות ניתנת בסביבה "נקייה", ואולם בנסיבות אין צורך להרחיב אודות דרישות אלה.

ד. מן הכלל אל הפרט

34. במקרה דנן הנתבע 2 כשל מלבסס את התקיימות התנאי הראשון הקבוע בתקנה 72(א) לתקנות לצורך מתן עדותו בהיוועדות חזותית, שכן לא הוכח שהגעתו לבית המשפט בישראל "תקשה עליו מאוד".

35. ראשית, משעה שאף לשיטת הנתבע 2 הוסרה המניעה להנפקת דרכון חדש, ברי כי אין עוד די בטעם זה כדי להצדיק קביעה כי עדותו תישמע בדרך של היוועדות חזותית. אדרבא, גם אם ה"מניעה" האמורה היתה נותרת על כנה (וגם בהנחה שהנתבע 2 לא יכול היה לקבל תעודת מעבר לצורך הגעה לישראל) לא היה בכך כדי להצדיק קביעה שעדותו של הנתבע 2 תישמע בדרך



המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-02-52164 ברודו ואח' נ' גולן גילד ואח'

של היוועדות חזותית. זאת, שכן הנתבע 2 יכול היה בנקל להסיר את המניעה לחידוש הדרכון באמצעות פירעון ה"חוב הזניח", כהגדרתו שלו, בתיק ההוצאה לפועל שנפתח נגדו, כפי שהוא אכן עשה לבסוף (באיחור ניכר). כך מתחייב, על דרך קל וחומר, מפסק הדין בעניין **פלוני נ' פ"ש עכו**, שם אישר בית המשפט העליון החלטה של בית המשפט המחוזי לדחות בקשה של תובע להעיד באמצעות היוועדות חזותית בשל צו עיכוב יציאה שהוצא נגדו ברוסיה, בין היתר מאחר שהתובע לא הציג כל ראיה לכך שנקט בפעולות כלשהן לביטול צו עיכוב היציאה (ר' גם: ת"א (כלכלית ת"א) 21-06-22875 **כהן נ' פולד**, פס' 16 (28.7.2022); להלן: "עניין **כהן נ' פולד**").

36. **שנית**, אין לקבל את כל שאר הטענות שהעלה הנתבע 2 כהצדקה לכך שיקשה עליו מאוד להגיע לישראל, ובכלל זה קיומם של פוסט טראומה, קושי להיפרד מילדיו, קשיי מימון וחשש מהליכים שיינקטו נגדו. צודק התובע בטענתו כי **טענות אלו של הנתבע 2 עלו לראשונה בבקשתו הנוכחית מבלי שזכרו, אף לא ברמז, בשתי הבקשות הקודמות שהגיש לדחיית הדיון**. בבקשה הראשונה לדחיית הדיון ביקש הנתבע 2 דחייה של הדיון "בשל מחויבויות משפחתיות", וזאת בחודש ימים בלבד, תוך יצירת מצג שמדובר בקושי נקודתי לגבי המועד שנקבע. הבקשה השנייה לדחיית הדיון התמקדה כל כולה במניעה הנטענת לחידוש הדרכון, שוב מבלי לציין ולו ברמז את כל שאר הטענות המועלות עתה בבקשה. **די בכך שעסקינן בטענות כבושות שלא הועלו על ידי הנתבעים בשתי הבקשות לדחיית מועד הדיון (שהתקבלו) כדי להצדיק את דחייתן אף מבלי לבחון אותן לגופן**. אכן, בנסיבות אלה המסקנה היא שהבקשה הוגשה על ידי הנתבע 2 **שלא בתום לב ודי בכך כדי לדחותה (לשיקול זה ר': עניין פלוני נ' פ"ש עכו, בפס' 14)**.

37. **שלישית**, ובבחינת למעלה מן הצורך, דין טענותיו החדשות של הנתבע 2 להידחות אף לגופן:

37.1. הטענה לפיה הנתבע 2 סובל מפוסט טראומה נטענה כסיסמה בלבד, ללא כל ביסוס רפואי מינימלי, וגם לא הוסבר (לא כל שכן בוסס באישור רפואי) מדוע הדבר מונע מהנתבע 2 הגעה למדינת ישראל למשך ימים בודדים. בכך שונה המקרה דנן 2 באופן מהותי מעניין **פלוני (עליון)** עליו התבסס הנתבע 2 בבקשתו, שם הנתבע תושב ארה"ב הביא ראיות (אישורים רפואיים) לכך שמצבו הרפואי המורכב (לאחר השתלת כבד בעקבות מחלת הסרטן) מנע ממנו מלטוס לישראל (בשל הצורך להגיע פעמיים בשבוע לבית החולים בו הוא מטופל) בעיצומה של תקופת הקורונה.

37.2. גם הטענה לפיה יקשה על הנתבע 2 להיפרד מילדיו אינה משכנעת, לשון המעטה, בשים לב לכך שהעדויות עתידה להימשך במשך יום בודד, כך שמדובר בנסיעה קצרה בלבד.

37.3. אף קשיי המימון הנטענים של הנתבע 2 אינם יכולים לסייע בידו. הנתבע 2 לא הציג כל ראיה באשר למצבו הכלכלי, ודי בכך כדי לחייב את דחיית טענתו. זאת ועוד, לא נטען בבקשה כי אין ביכולתה של הנתבעת 1, אימו של הנתבע 2, לסייע בידו במימון הגעתו לישראל לצורך עדותו. ודוק: לנתבעת 1 יש אינטרס אישי מובהק בהגעתו לעדות של



המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 52164-02-20 ברודו ואח' נ' גולן גילד ואח'

הנתבע 2 על מנת שתצהירו לא יימחק, שכן היא נתבעת יחד איתו ביחד ולחוד (ואף מיוצגת יחד איתו בייצוג משותף). מכל מקום, גם אם הנתבע 2 היה מבסס את טענתו כי הוא ירד מנכסיו ואין לו ולאִימו יכולת לממן את הגעתו לישראל (שלטענת התובע היא עלות מוגבלת של מאות דולרים ולא נטען אחרת בבקשה), אין הדבר מהווה טעם מספק המצדיק לפטור אותו מהתייצבות לעדות. כך למשל נקבע בעניין **דורי**, בפס' 8, כי **"טעמים הנעוצים במצבו הכלכלי של העד או בעל הדין אינם טעמים מספיקים לגביית עדות מחוץ לתחום המדינה"**, והדבר יפה גם לעניין גביית עדות מחוץ לישראל באמצעות היוועדות חזותית כבמקרה שלפניי. לבסוף, רשמתי לפניי את הסכמת התובע, לפניי משורת הדין, כי עלות טיסה עד לסכום של 500 דולר תקוזז מההוצאות שנפסקו לטובתו בהחלטה על דחיית הדיון מיום 25.11.2024, שיש בה כשלעצמה כדי לשמוט את היסוד תחת טענתו של הנתבע 2.

37.4. גם הטענה לפיה יש **"לנתבע 2 חשש ממשי שאם יגיע לישראל, צדדי ג' ינקטו נגדו בהליכים... דבר אשר עלול למנוע את יציאתו מהארץ"** נטענה בעלמא ללא כל פירוט, והיא מבטאת לכל היותר חשש סובייקטיבי של הנתבע 2. די בכך כדי לחייב את דחיית הטענה. זאת ועוד, בכל מקרה אין בטענה זו, גם אם היתה מבוססת כדבעי מבחינה עובדתית, כדי להצדיק את עדותו של הנתבע 2 באמצעות היוועדות חזותית וזאת משיקולי מדיניות בהיותה נוגדת את תקנת הציבור. כפי שנפסק בע"א 397/87 **גיל נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ**, פ"ד מד(2) 397, 404 (1989): **"כפי שהוסבר כבר, 'סיבה טובה' אינה קיימת בענייננו. אי-התייצבותו של המערער לחקירה בבית המשפט בישראל מוסברת על-ידיו רק על רקע חששו שמא תעוכב יציאתו מישראל על-ידי נושיו. בחשש זה אין, כאמור לעיל, כדי להצדיק את אי-הופעתו"**. כך נפסק גם בעניין **דורי**: **"חשש שמא תעוכב יציאתו של העד מישראל על ידי נושיו אינו סיבה טובה להתיר גביית עדות מחוץ לתחום המדינה"** (שם, בפס' 8). אמנם הדברים נאמרו לגבי עדות מחוץ לתחום השיפוט שלא באמצעות היוועדות חזותית, ואולם הם יפים גם לענייננו (ר' גם: עניין **כהן נ' פולד**, בפס' 17).

38. כמו כן הנתבע 2 לא ביסס את התנאי השלישי הקבוע בתקנה 72(א) לתקנות, כי אין מניעה מבחינת מדינת החוץ, רומניה לשמיעת עדותו בהיוועדות חזותית מתחומה. גם בכך די על מנת לחייב את דחיית הבקשה (ר': ת"א (מחוזי ת"א) 22425-06-19 **Gree Electric Appliances, Inc. of Zhuha נ' אנרקור בע"מ**, פס' 56-57 (9.5.2021); עניין **כהן נ' פולד**, בפס' 13):

38.1. הנתבע 2 לא צירף לבקשתו חוות דעת מומחה או תצהיר של עו"ד רומני המאשר את טענתו, או למצער תצהיר שלו עצמו המאשר כי לפי ייעוץ משפטי שניתן לו על ידי עו"ד רומני אין מניעה להעיד בהיוועדות חזותית בעת שהוא נמצא ברומניה.



המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 52164-02-20 ברודו ואח' נ' גולן גילד ואח'

38.2. הנתבע 2 אף לא הפנה להחלטות של בתי משפט בישראל שאישרו את התקיימות התנאי השלישי לגבי רומניה או למצער התירו חקירה בהיוועדות חזותית מתחומי רומניה אף מבלי לדון במפורש בהתקיימותו.

38.3. תחת זאת התבסס הנתבע 2 על החלטה בעניין **פלונית (משפחה)**, בה נקבע כביכול כי אין מניעה לשמוע בהליך בישראל עדות בהיוועדות חזותית מתחומי גרמניה, וזאת על בסיס חזקה שהדין בגרמניה דומה לדין בישראל וכן בשים לב לכך שגרמניה חברה באיחוד האירופי ובתי משפט בישראל נעתרו לבקשות לקיום דיונים בהיוועדות חזותית במדינות החברות באיחוד האירופי. אני בדעה כי לא ניתן להסתמך בעניין זה על חזקת שוויון הדינים וכי אף שרומניה חברה באיחוד האירופי הנתבע 2 לא הוכיח כי מדובר בסוגיה המוסדרת בדיני האיחוד האירופי, להבדיל מדיני כל אחת מהמדינות החברות באיחוד. מכל מקום, בניגוד למשתמע מטענת הנתבע 2, גם באותו מקרה קבע בית המשפט לענייני משפחה כי שמיעת העדות בהיוועדות חזותית מגרמניה מותנית בכך שיוגש לבית המשפט **"אישור של הרשויות בגרמניה לשמיעת עדות המבקשת בהיוועדות חזותית"** וכאמור הנתבע 2 לא צירף כל אישור שכך הדבר גם ברומניה (שם, בפס' 9.1; ר' גם: ת"א (מחוזי נצרת) 6340-04-22 Allianz Versicherungs-AG נ' טלדור כבלים ומערכות בע"מ (24.1.2023)).

39. זאת ועוד, גם אם הנתבע 2 היה עומד בתנאים המצטברים הקבועים בתקנה 72(א) לתקנות (וכאמור הוא כשל בהוכחת שניים מהם), עדיין מוקנה לבית המשפט שיקול דעת האם להיעתר לבקשה למתן עדות בהיוועדות חזותית (התקנה נוקטת לשון "רשאי" ולא חייב), כאשר כאמור הכלל הוא שמיעת העדות באולם בית המשפט ולא באמצעות היוועדות חזותית. אני סבור כי במקרה דנן אין הצדקה להיעתר לבקשתו של הנתבע 2:

39.1. אל מול הרצון של הנתבע 2 שלא להגיע לישראל, עומד בנסיבותיו של תיק זה אינטרס לגיטימי של התובע לחקור את הנתבע 2 בבית משפט בישראל באופן אפקטיבי, שיאפשר להציג לו מסמכים בנוחות ולעמת אותו עם מסמכים שלטענת התובע סותרים את האמור בתצהירו של הנתבע 2, לרבות התכתבות דוא"ל בין התובע לבין הנתבע 2 וכן תצהירים שהגיש הנתבע 2 בהליכים אחרים, וכן שיאפשר לבית המשפט להתרשם באופן בלתי אמצעי מהעדויות. החשיבות של קיום חקירה נגדית אפקטיבית במקרה דנן מתחדדת דווקא בשים לב לכך שהתובע טוען טענות המבוססות, בין היתר, על הסכמות בעל-פה בינו לבין הנתבע 2.

39.2. שני הצדדים הסכימו כי עדותו של הנתבע 2 היא עדות מרכזית ובעלת חשיבות לניהול ההליך, ולפיכך יש לטעמי להקפיד לגביו יותר לגבי התקיימות הדרישות לחקירה באמצעות היוועדות חזותית (ולא באופן בלתי אמצעי באולם בית המשפט). אמנם, לא



המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 20-02-52164 ברודו ואח' נ' גולן גילד ואח'

מדובר בתובע וביוזם ההליך, עימו יש להקפיד במיוחד בעניין הדרישות להתרת עדות באמצעות היוועדות חזותית (עניין **פלוני נ' פ"ש עכו**, בפס' 14); ואולם עדיין מדובר בבעל דין, שגם לגביו "**בית המשפט מקפיד יותר**" בקיום הדרישות האמורות בהשוואה לעדים שאינם בעלי דין (**רוזן-צבי**, בעמ' 443), ובפרט עדים מומחים (עניין **כהן נ' פולד**, בפס' 15). מטעם זה אין יסוד להסתמכותו של הנתבע 2 על ההחלטה בעניין **לייביש**, שכן באותו מקרה העד היה אזרח בריטי ותושב בריטניה ללא זיקה ישירה לישראל, שלא היה בעל דין אלא עובד לשעבר של אחת הנתבעות.

40. איני סבור שיש לזקוף לחובת התובע את הסכמתו, עוד בשלבים מוקדמים של ההליך, לכך שהנתבע 2 יעיד באמצעות היוועדות חזותית מבית הכלא בתאילנד. אכן, כל עוד הנתבע 2 היה כלוא בתאילנד ברי כי התקיים התנאי הראשון שבתקנה 72(א) לתקנות, שכן נבצר ממנו להגיע לישראל לצורך חקירה על תצהירו. בשים לב לכך שהנתבע 2 נדון לחמש שנות מאסר ובמועד זה (ואף במועד שמיעת ההוכחות בחודש אפריל 2022) עוד נותרו לו שנים ארוכות לריצוי מאסרו, היתה זו עמדה לגיטימית של התובע להעדיף את שמיעת עדותו של הנתבע 2 בהיוועדות חזותית, על כל חסרונותיה מבחינתו, על פני עיכוב של כשלוש שנים בשמיעת העדות ובהכרעה בהליך. משעה שההליך התעכב במעלה משנתיים וחצי בשל מאסרו של הנתבע 2, ולאחר שהנתבע 2 השתחרר מכלאו ואין עוד מניעה כי יתייצב לעדות בישראל, ממילא אין כל פגם בעמידתו של התובע על כך שעדות הנתבע 2 תישמע באולם בית המשפט ולא בהיוועדות חזותית.

41. לבסוף, בשולי הדברים והרבה למעלה מן הצורך, יצוין כי אף שלבקשה צורך תצהיר של הנתבע 2 הוא לא אומת כדן. הפסיקה עמדה על החשיבות בהגשת תצהיר בתמיכה לבקשה למתן עדות בהיוועדות חזותית, במיוחד כשמדובר בבעל דין, ועל כך שהיעדר תצהיר מצדיק כשלעצמו את דחיית הבקשה (ר' למשל: רע"א 2086/11 **פלוני נ' פלוני**, פסקה 4 (8.2.2012); עניין **לוינגר**, פסקה 10). טענתו של הנתבע 2 לפיה "נוכח הדחיפות" לא עלה בידיו לחתום על תצהיר בפני נוטריון בצירוף חותמת אפוסטיל אינה משכנעת, שכן כל הטענות החדשות המנויות בבקשה בדבר הקושי כביכול של הנתבע 2 להגיע לבית המשפט בישראל היו קיימות עוד ממועד שחרורו של הנתבע 2 מכלאו ולא היתה כל הצדקה שלא לתמוך אותן בתצהיר מאומת כדן.

ה. סוף דבר

42. נוכח כל האמור לעיל, **הבקשה נדחית**.

43. מבלי לגרוע מן האמור לעיל, ומאחר שבמועד החלטה זו אין בידי הנתבע 2 דרכון בר תוקף המאפשר לו להגיע לישראל לצורך הדיון בעדותו הקבוע למתר, ואף לא תעודת מעבר, והרבה לפני משורת הדין (שכן הנתבע 2 היה יכול להסדיר את ה"מניעה" להגעתו לישראל הרבה קודם לכן), **אני דוחה את מועד חקירתו של הנתבע 2 ליום 2.2.2025 בשעה 9:00**. דחייה נוספת זו, של למעלה מחמישה שבועות, יש בה די והותר כדי לאפשר לנתבע 2 לדאוג לחידוש הדרכון ולכל



המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 52164-02-20 ברודו ואח' נ' גולן גילד ואח'

שאר הדרוש לצורך הגעתו לדיון בישראל. ככל שהנתבע 2 לא יתייצב לחקירתו במועד זה באולם בית המשפט, אזי תצהירו יוצא מהתיק וינתנו הוראות להגשת סיכומים על בסיס הראיות שבתיק.

44. הנתבע 2 יישא בהוצאות התובע בגין בקשה זו, לרבות בגין דחיית מועד הדיון הקבוע למחר בשל התנהלותו הלקויה של הנתבע 2, בסך של 7,500 ש"ח.

ניתנה היום, כ"ג כסלו תשפ"ה, 24 דצמבר 2024, בהעדר הצדדים.



יעקב שרביט, שופט

